

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-419-1-7>

**AN EFFICIENT NETWORK OF MEDICAL INSTITUTIONS,
AS MECHANISM OF THE IMPLEMENTATION
OF PUBLIC HEALTH CARE POLICY AT THE LEVEL
OF TERRITORIAL COMMUNITIES**

**СПРОМОЖНА МЕРЕЖА МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Monastyrskiy G. L.

*D.S., Professor,
Professor at the Department
of Management, Public Administration
and Personnel
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine*

Монастирський Г. Л.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнський національний
університет
м. Тернопіль, Україна*

Demchyshyn Y. M.

*Ph.D., Assistant Department
of Pediatric Infectious Diseases,
National Pirogov Memorial Medical
University, Vinnytsya,
Postgraduate Student at the Department
of Management, Public Administration
and Personnel
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine*

Демчишин Я. М.

*доктор філософії, асистент кафедри
дитячих інфекційних хвороб
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова,
аспірант кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнський національний
університет
м. Тернопіль, Україна*

Збереження якості життя населення в Україні є основним пріоритетом у сфері охорони здоров'я, відповідно до законодавства, і є ключовим критерієм розвитку суспільства, а також інструментом забезпечення соціально-економічної стабільності й сталого розвитку [1, с. 46]. Важливо відзначити, що економічний прогрес будь-якої країни, особливо в умовах кризових ситуацій, таких як природні лиха, пандемії або війни, залежить від рівня розвитку її економічних компонентів, а також особливостей векторів та підходів до реалізації публічної політики охорони здоров'я [2, с. 49]. У сучасному світі це безпосередньо пов'язано з функціонуванням та діяльністю системи охорони здоров'я, її організаційно-функціональними аспектами, особливостями фінансування, а також політикою, що спрямована на покращення та збереження якості життя населення.

Поряд із тим, на рівні національної системи охорони здоров'я України відбуваються важливі соціальні зміни трансформаційного характеру, які визначають соціально-економічну ситуацію в лікувально-профілактичних закладах територіальних громад. Ці зміни визначають внутрішню політику діяльності лікувально-профілактичних заклади, а також підходи до реалізації публічної політики охорони здоров'я, яка регламентована чинним законодавством. Варто зазначити, що сьогодні медичні установи переживають кризу в умовах війни, що пов'язано з нестабільністю функціонування управлінської системи, а також із дестабілізацією процесів фінансування з урахуванням імплементації нових підходів до фінансування та підвищення вимог до ЛПЗ у цілому [3, с. 1].

Забезпечення гармонійного розвитку медичних установ територіальних громад та їх підрозділів потребує впровадження сучасного узгодженого управлінського впливу від суб'єктів економічних відносин, який враховував би нові тренди та потреби сучасного суспільства, враховуючи реалії сьогодення. Одночасно з формуванням адаптивної публічної політики в умовах війни, керівники лікувально-профілактичних закладів стикаються з проблемою оптимізації системи внутрішніх та зовнішніх економічних відносин комунальних некомерційних підприємств.

Враховуючи вищезазначені проблеми та чинні законодавчі акти, Верховна Рада прийняла закон № 2347, яким почалася нова фаза медичної реформи – створення спроможної мережі медичних закладів. Для виконання вимог цього Закону України додатково прийнята постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 року № 174 «Деякі питання організації ефективної мережі закладів охорони здоров'я» [4].

З урахуванням підходу, що передбачений у реформі, кожна область тепер функціонує як самостійний госпітальний округ, який, в свою чергу, поділяється на кластери. У межах кожного госпітального округу ЛПЗ поділені на загальні, кластерні та надкластерні. Основний принцип реформи полягає в тому, що прості захворювання лікуються на рівні загальних лікарень, які розташовані найближче до пацієнта, а у випадку необхідності надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги пацієнт госпіталізувати-меться до кластерних та надкластерних ЛПЗ, із детермінованою типологічною структурою [5, с. 365–366].

Імплементація законодавчих положень реформи дозволить ефективно розподіляти ресурси між закладами охорони здоров'я відповідно до їхньої ролі у функціонуванні спроможної високоефективної мережі госпітальних округів, включаючи відновлення та модернізацію інфраструктури, закупівлю дорогоцінного обладнання тощо.

У червні-липні 2023 року КМУ було узгоджено і схвалено перелік надкластерних, кластерних та загальних лікарень в межах ефективної спроможної мережі. На даний момент у 19 областях (окрім областей, де ведуться активні бойові дії) в цю мережу включено 562 заклади, серед яких 123 – надкластерні, 157 – кластерні та 282 – загальні заклади.

Спроможна мережа Вінницької області представлена 7 надкластерними ЛПЗ, 7 кластерними, а також 19 загальними ЗОЗ. Варто зазначити, що у Вінницькій міській ТГ налічується 2 надкластерних ЛПЗ, 2 кластерних, а також 2 загальних ЗОЗ.

Поряд із тим, відповідно чинного законодавства, у складі спроможної мережі територіальних громад, окрім кластерних, надкластерних та загальних ЗОЗ, представлені ще й надавачі медичних послуг, які надають первинну медичну допомогу, а також центри ЕМД та МК із пунктами постійного базування бригад екстреної медичної допомоги [4].

Однак, постає проблема із ЛПЗ, які не включені у спроможну мережу медичних закладів відповідно до постанови КМУ. Офіційно зазначено, що НСЗУ відмовляє у контрахтуванні ЛПЗ, якщо вони не відповідатимуть заявленим вимогам до представлених пакетів медичних послуг. Але якщо врахувати загальний підхід до контрахтування, відповідно до статусу ЛПЗ, то можна зробити висновок, що перелік доступних пакетів для контактування з НСЗУ для ЛПЗ поза спроможною мережею може бути доволі обмежений, а відповідно фінансування таких медичних установ буде недостатнім, а, як наслідок, мережа медичних закладів буде оптимізованою.

У 2024 році, під час війни в Україні, відбуваються одні з наймасштабніших трансформацій у системі охорони здоров'я. Тому для аналізу цих змін з боку місцевого самоврядування потрібен системний підхід, який вимагатиме часу, об'єднання зусиль та імплементації інноваційних методів управління системою закладів охорони здоров'я. Цей аспект модернізації принципів публічного управління у сфері менеджменту лікувально-профілактичними закладами спроможної мережі є необхідним для забезпечення якісного надання медичних послуг мешканцям територіальних громад, для реалізації їхнього конституційного права на охорону та збереження здоров'я, з урахуванням різновекторного підходу до централізації ресурсів для надання спеціалізованої й високоспеціалізованої, а також вектору децентралізації – для первинної медичної допомоги населенню [6, с. 203; 7, с. 8, 86–87, 235–247].

Література:

1. Васильців, Т. Г., Мульска, О. П., Лупак, Р. Л., & Бідак, В. Я. (2022). Збереження людського капіталу України в умовах війни

(чинник соціальної вразливості населення): постановка проблеми. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*, (67), 43–48.

2. Демчишин, Я., Маципура, М., & Монастирський, Г. (2023). Вектори та механізми реалізації публічної політики охорони здоров'я територіальних громад в умовах сучасних викликів. *Матеріали конференції МЦНД*, (31.03. 2023; Суми, Україна), 49–53.

3. Шелеміна, Н. (2023). Особливості фінансування системи охорони здоров'я: вітчизняний та закордонний досвід. *Економіка та суспільство*, (53). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-80>

4. Деякі питання організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02. 2023 р. № 174. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2023-%D0%BF#Text> [Дата звернення: 28.02.2024].

5. Саханенко, С. (2023). Територіальні медичні кластери як елементи формування агломерацій та розвитку їх структури. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*, (29), 365–368.

6. Шкільняк М., Мельник А., Монастирський Г., Васіна А., Іванова О., Дудкіна О. Управління життєдіяльністю територіальних громад в умовах воєнного стану: виклики й механізми реагування. *Вісник економіки*. 2022. № 2. С.197–206.

7. Августин Р. Р., Апостолок О. З., Артимович А. І., Бречко О. В. та співавт. *Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я* : монографія. Тернопіль : «Крок», 2020. 559 с.